

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“Bu hüküm, mirasçılardan alacaklılarının korunması amacıyla konulan ve mirasın reddi halinde, red tarihinden başlayarak altı ay içerisinde, reddin iptali hakkında dava açılabilmesini düzenlemektedir. Ancak, mirasın reddi halinde, mirasın reddi davası açmak için tanınan altı aylık süre, hak düşürücü süre olarak değerlendirilmektedir. Üstelik bu hak düşürücü süre, yukarıda açıklandığı üzere, red kararının kesinleştiği ya da ilan edildiği yahut da alacaklılara tebliğ edildiği tarihten değil, red beyanında bulunulan tarihten itibaren işlemeye başlamaktadır.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 28.06.2006 tarihli, 2-464 esas, 471 sayılı kararının incelenmesinde; itiraz süresinin red tarihinden itibaren işlemeye başlayacağı ve T.M.K.nun 617. maddesinin açık hükmü karşısında red beyanı ile davanın açıldığı gün arasında, altı aylık hak düşürücü sürenin geçtiği anlaşıldığından, yerel mahkeme direnme kararının bozulmasına karar verildiği anlaşılmaktadır.

Eski M.K.nun mirasın reddini düzenleyen 557. maddesinde, mirasın reddine karşı, reddeden mirasçının alacaklılarının, üç ay içinde itiraz haklarının olduğu kabul edilmiş iken, yeni M.K.nun bunu karşılayan 617. maddesinin bu süreyi altı aya çıkarttığı ve bu sürenin hangi tarihten itibaren işlemeye başladığını düzenlediği, başlangıç tarihinide red tarihi olarak belirlediği anlaşılmaktadır.

Eski düzenleme, somut olaya göre reddin hakkaniyet ölçüleri dahilinde öğrenilmiş sayılabileceği tarihin takdirini hakime bırakmış olmakla, genel hukuk prensiplerine uygun bir sonuca ulaşılabilmesini sağlarken, yeni düzenleme “...red tarihinden itibaren başlayarak 6 ay içerisinde...” şeklinde hüküm getirerek bu imkanı ortadan kaldırmıştır.

Kanun koyucu, kaynak İsviçre Medeni Kanunu'nun 578. maddesindeki gibi düzenleme yaparak süreyi altı aya çıkartmıştır.

Bu değişiklikte göstermektedir ki; kanun koyucu, alacaklıların korunmasını istemiş, öngörülen süreyi artırmış, ancak, uygulamada kötü niyetli borçluya adeta prim vererek, süreyi red beyanından başlatarak, amacın gerçekleşmesine engel koymuştur.

Anayasamızın 2. maddesine göre, sosyal devlet olma ilkesinin bir gereği olarak devlet, vatandaşlarının alacaklarını tahsil etme, borçlarını ödeme yükümlülüğü bağlamında, vatandaşlarına hakkını arama konusunda imkan sağlamak, adalet hizmetlerini en iyi şekilde sunmak durumundadır.

Anayasamıza göre, vatandaş olsun olmasın herkes, yargı mercileri önünde adil yargılanma, hakkını arama ve savunma hakkına sahiptir. Yani, kanun eliyle hakkını arama konusunda mağdur duruma düşürülmemelidir. İşte alacaklı, T.M.K.nun 617. maddesi hükmü karşısında hiçbir şekilde haberi olmaksızın, borçlusu tarafından reddedilen mirasın reddine yönelik olarak, dava açma hakkına kavuşamayacaktır. Çünkü madde, altı aylık ve üstelik hak düşürücü sürenin, alacaklılara bildirilmesi ya da ilan yolunda adil yargılanmayı sağlar bir düzenleme getirmemiştir.

Üstelik Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 6. maddesi de “Adil yargılanma hakkı” başlığı altında “Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından, kamuya açık olarak ve makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahiptir ...” hükmünü getirmiştir.

Alacaklılar, kötü niyetli borçluları takip etme hakkını yakalayamayacaklar, T.M.K.nun 617. maddesi, başlığı ile hiçte uygun olmayan bir sonucu doğurmaya devam edecektir. Maddenin işlerliğinin sağlanması gerekir. Aksi halde, göstermelik bir madde olarak kalmaya mahkum olacaktır.

Uygulamada, red beyanının yapıldığı gün karar verildiği kabul edilse dahi, gerekçeli kararın yazılması, HMK'nun 294. maddesinin 4. fıkrası dikkate alındığında, bir ayı bulabilecektir. Mahkeme zaptında kalan bir beyanın, alacaklıları bağlaması, açıkça hak arama özgürlüğünü engellemektedir.

İ.İ.K.nun 277 ila 283. maddeleri arasında düzenlenen ve muvazaanın bir türü olarak değerlendirilecek iptal davası hükümleri incelendiğinde; 278. maddesinde “...alacaklardan en eskisinin tesis edildiği tarihe kadar geriye doğru olan müddet içinde yapılan bütün bağışlamalar ve ivazsız tasarruflar batıldır.

Ancak, bu müddet haciz veya aciz yahut iflastan evvelki iki seneyi geçmez.” şeklinde düzenleme yapılmış, yine 284. maddesinde “Hak düşürücü süre” başlığı altında iptal davası hakkı, “batıl tasarrufun vukuu tarihinden itibaren beş sene geçmekle düşer” düzenlemesiyle borçlunun hakları korunduğu gibi alacaklının hakları da makul süreler içerisinde korunmuştur.

Nasıl ki bu düzenleme ile borçlunun üzerine kayıtlı taşınmaz ya da diğer mal varlığının İ.İ.K.nun 278 ve 279. maddeleri ile 280. maddesi çerçevesinde elden çıkarılması, iptale tabi bir tasarruf olarak değerlendirilmiş ise, mirasçılarının alacaklarının korunması da en azından, aynı süre ya da benzer süreler içeren bir düzenlemeye konu olmalıdır.

Çünkü, miras kalan mirasçının gayrimenkulüne ulaşmak, adına kayıtlı taşınmaza ulaşmaktan da zor ve uzun bir süreç olacaktır.

Mirasçılarının alacaklılarının korunmasında, alacaklı, makul bir süreyle korunmayı hak etmektedir. Ancak, sürenin yeterliliği tartışma konusu olsa da, başlangıç tarihi, açıkça hak arama hürriyetini kısıtlamaktadır. Bu nedenle Anayasamızın 36. maddesine aykırıdır.

Bu nedenlerle T.M.K.nun 617. maddesinin “...red tarihinden itibaren başlayarak 6 ay içerisinde...” hükmünün Anayasamızın “Cumhuriyetin nitelikleri” başlıklı 2. ve “Hakların korunması ile ilgili hükümler” başlıklı 36. maddelerine aykırılığı nedeniyle iptali için, 52. maddesi gereğince Anayasa Mahkemesine başvurulmasına, davanın aynı madde gereğince Anayasa Mahkemesince bu konuda karar verilinceye kadar geri bırakılmasına karar verilmesi gerekmiştir.

SONUÇ VE İSTEM : Yukarıda açıklanan nedenlerle;

Esas Sayısı : 2013/148

Karar Sayısı : 2014/62

T.M.K.nun “Mirasçılarının alacaklılarının korunması” başlıklı 617. maddesinde yer alan “...red tarihinden itibaren başlayarak 6 ay içerisinde...” hükmünün Anayasa'nın 2. maddesi ve 36. maddesine aykırı olduğunun tespiti ile iptaline karar verilmesi arz olunur.”